

NORSK FOLKEMUSEUMS SKOLEPROGRAM 2009-2010

1.-4.TRINN

5.-7.TRINN

8.-10.TRINN

KULTURMINNEÅRET

JUL PÅ NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØ KONGSGÅRD

NORSK FOLKEMUSEUM

I.- 4.TRINN:

SKOLESTUA:

Har du noen gang lurt på hvordan det var å gå på skole på begynnelsen av 1900-tallet? I dag tenker vi ofte på at det var streng disiplin, pugging av salmevers og at forskjellsbehandling av elever var en del av skolehverdagen. Målet med Folkemuseets undervisningsopplegg er å gi dagens elever innsikt i og kunnskap om den gamle skolen.

Vi benytter en dramapedagogisk metode der omviseren går inn i en rolle og avtaler reglene for leken med elevene. Enkle kostymer til alle.

DET VAR EN GANG:

... en fattig mann som hadde tre sønner...
Når mørket falt på, benket gårdens folk seg gjerne rundt ildstedet og lyttet til eventyr og fortellinger i lyset og varmen fra bålet. På Folkemuseet ønsker vi at dagens barn skal oppleve noe av den samme stemningen. Ved å gjenskape miljøet og atmosfæren ønsker vi å gi elevene en fornemmelse av fortiden, og av hvordan eventyr er overført muntlig i generasjoner etter generasjoner. Vi setter eventyrfortellingen i en kulturhistorisk sammenheng og tilpasser innholdet etter klassetrinnene.

VI ER ALLE INNVANDERE:

Hvordan er det å flytte til et nytt land der man ikke kjenner språket eller kulturen? Og hvorfor har noen valgt å flytte til Norge mens andre har valgt

å forlate Norge? I dagens Oslo bor det mennesker fra 200 nasjoner. Med dette undervisningsopplegget ønsker vi å sette fokus på innvandringen til og utvandringen fra Norge de siste 200 årene.

Undervisningen er lagt til Husmannsplassen og Chrystiegården. Viktige rekvisitter er den gamle Amerika-kofferten, samt innvandrer kofferten, som en gang ble pakket i Pakistan.

Passer best for 4. trinn

KUA BASELIN:

I gamle dager krevde den daglige omsorgen for dyrene på garden mange tunge arbeidstak, men det var også en nær kontakt mellom mennesker og dyr. I denne omvisningen får elevene selv være aktive når de skal lære om hvordan gardslivet var i gamle dager. Gjennom lek og dramatisering får elevene en opplevelse av hvordan hverdagen kunne arte seg for drengen eller budeia, og for barna på garden. For ikke å snakke om hvordan det den gangen var å være ku!

Passer best for 1.-3. klasse.

UT Å SØKETJENESTE:

I Gamlebyen på Folkemuseet står husene tett, men hus og gateløp ser annerledes ut enn det de gjør i byen i dag. Det var annerledes å bo i byen også. Det var ingen biler som kjørte i gatene, men det betyr ikke at det var ufarlig å krysse gata! Vi vandrer gjennom byens gater og besøker de fattige arbeiderne på Enerhaugen hvor selv barna måtte ut i arbeid. Men midt i arbeidet er det også tid til litt lek og moro.

1.- 4.TRINN:

MARIUS FÅR TANNPINE:

Har du noen gang lurt på hva man gjorde med tannverk før det ble vanlig med tannleger? I tannlegemuseet lærer vi om sammenhengen mellom tennene, kosthold og helse, og hvilken mat og drikke som inngår i et sunt kosthold. Så reiser vi tilbake i tid, helt til 1800-tallet. På den tiden var det signekjerringene som trakk tennene. Vi får høre om Marius som var så uheldig å få tannverk og hva han måtte gjøre før han endelig ble kvitt verken.

SAMISKE FORTELLINGER:

Tilbys i perioden oktober til mars.

I den samiske fortellertradisjonen har fortellingene ingen begynnelse og ingen slutt, og de er en viktig del av den samisk kulturen og tradisjonen.

I de samiske fortellingene hører vi om myggen, reinen og ikke minst, den fæle stalloen. I Friluftsmuseet besøker vi Sameplassen med gammen og lavvoen. I lavvoen setter vi oss ned på reinskinnene og har fortellerstund i lyset fra bålet.

KARDING OG SPINNING:

Hvordan blir ull til garn? Og hvorfor trenger familien så mye garn? I dette undervisningsopplegget blir elevene tatt med på en reise tilbake til gamle dager. Elevene møter to av kvinnene på garden, og de trenger hjelp. Sauene er nyklippet og det er mye ull som skal kardedes og deretter spinnnes til garn, slik at barna på garden kan få nytt vintertøy. De to forklarer og hjelper elevene med karding og spinning. Gjennom aktiv deltagelse får elevene

innsikt i barns arbeidsoppgaver og livet på garden i det gamle bondesamfunnet. Gruppen deles i to og bytter aktivitet. Den ene gruppen karder og spinner mens den andre hilser på sauene.

Tilbys uke 38 og 39. Varighet 1 time 30 minutter. Klokken 09.30-11.00 eller 11.00-12.30. Matrialkostnadkr 20,- pr elev i tillegg til entré.

BYGDØ KONGSGÅRD: RAMPETE KALVER OG RAUTENDE KYR:

Hvorfor er kalvene så glade i å suge på alt mulig, og hva er egentlig en kvige? Hvordan snakker kyrne med hverandre og hva snakker de om? Vi besøker fjøset på Bygdø Kongsgård med rundt 60 melkekyr og mange kalver og kviger. Ved å se på dyrene i fjøset og inndelingen av fjøsrommet, blir vi kjent med livssyklusen til kua. Hva skjer når kua melkes og hva driver de med resten av døgnet? Vi hilser på kalvene og ser på hvordan fjøset skal innredes for at kyrne skal ha det bra. I stallen sammenligner vi hestene med kyrne.

Vi tilbyr omvisning i fjøset og stallen hver tirsdag, onsdag eller torsdag. Kl 09.30-11.00 eller 11.00-12.30. Varighet 1 time 30 minutter. Det settes av tid til kos og klapp med kalvene. Oppmøte på Bygdø Kongsgård. Praktisk info siste side.

5.- 7.TRINN:

DEN GAMLE GARDEN:

For 250 år siden bodde de fleste i Norge på bondegård. I et av tunene på museet forteller omviseren om dagliglivet på landsbygda. Vi besøker de forskjellige bygningene på garden. Gjennom temaer som byggeskikk og boforhold, mat, klær, hygiene, kjønnsroller, arbeidsdeling, sjøfolk, kårfolk og tjenestefolk ønsker vi å skape fortellinger om mennesker i fortiden, og se på forskjeller og likheter mellom før og nå.

Det legges vekt på dialog med elevene, og opplegget tilpasses ulike klassetrinn og faglige ønsker.

GAMLEBYEN:

Hvorfor ser husene i byen så forskjellige ut? Og hvorfor er de største og fineste husene midt i byen mens de små og lite velholdte ligger utenfor? Bebyggelsen som er gjenreist i Gamlebyen gir et bilde av bylivet slik det kunne arte seg fra 1600-tallet og fram mot vår tid. I store murhus i byen levde de rike, mens de fattige arbeiderne måtte ta til takke med små trehus i forstedene utenfor bygrensene. Vi ser det er et vidt spenn fra de høyere

sosiale lags kontinentale livsstil til Enerhaugens trangboddhet og kamp for tilværelsen. Men det merkeligste for oss i dag er at hver bygård også fungerte som en bondegård.

MIDDELALDEREN:

Hvordan var det å være barn og vokse opp i middelalderen? Hvordan kunne dagliglivet for en bondefamilie være? Og hvilken plass hadde tro og overtro for middelalderens mennesker? Middelalderen i norsk historie innledes med slaget på Stiklestad i år 1030 og strekker seg over 500 år. Dette er den katolske perioden i norsk historie, og middelalderen har vært omtalt som en dyster og mørk periode preget av borgerkrig, sykdom, og inngåelsen av unionen med Danmark. På Folkemuseet ønsker vi å formidle den "lille" historien. Vi tar elevene med på en rundvandring i museet for å se hvordan livet i middelalderen var for vanlige mennesker. Vi besøker årestuen som var middelalderfamiliens bolig og Gol stavkirke fra ca år 1200.

5.- 7.TRINN:

SAMISK LIV OG KULTUR:

Hvorfor er det så mange samer i dag som ikke snakker samisk? Og hvorfor er runebomma nesten gjemt bort i utstillingen?

Musikk, klær og språk forteller oss mye om samenes tilhørighet og plass i samfunnet opp gjennom historien. Den samiske utstillingen ved Norsk Folkemuseum er en visuell og informativ utstilling som tar for seg samenes kultur og leveste, helt opp til våre dager.

I samisk utstilling kan du velge mellom to alternative opplegg.

A: Omvisning med varighet 45 minutter.

B: Omvisning med etterfølgende oppgaveløsning, varighet 1 time 30 minutter. Ta med arbeidsblokk, blyant og farger.

Oppgavene bygger på Howard Gardners teori om Multiple Intelligenser. Lærerveiledning kan lastes ned fra www.norskfolkemuseum.no

BYGGESKIKK OG ARKITEKTUR:

I en rundvandring fra bygd til by ser vi på forskjeller i byggemåte i det førindustrielle samfunnet, mellom den tradisjonsbundne byggeskikken på landsbygda og den europeiskinspirerte, akademiske arkitekturen som kun overklassen i byen hadde råd til. Vi ser på endringer i tid og sammenligner materialvalg, byggeteknikk og rominndeling. Med dette fokuset på våre menneskeskaptede omgivelser håper vi å være med på å bevisstgjøre elevenes syn på sine materielle omgivelser.

BYGDØ KONGSGÅRD – HVORDAN BLIR MELKA TIL?:

Før melka blir til melk er den gress, men hva skjer med gresset fra kua spiser det til det kommer ut som melk? Og hvor får kuene maten sin fra om vinteren? Hvorfor må kua kalve før vi kan melke den, og hvorfor er det ingen okser i fjøset? Omvisningen starter i kuenes spiskammers, fôrrommet. Derfra følger vi forvandlingen fra gress til melk og ender opp ved melketanken. Vi snakker om hvordan det har oppstått ulike kuraser og om hva som menes med at kua er en drøvtygger. Til sist hilser vi på hestene og får vite litt om hva som skjer når de spiser gress.

Vi tilbyr omvisning i fjøset og stallen hver tirsdag, onsdag eller torsdag. Kl 09.30-11.00 eller 11.00-12.30. Varighet 1 time 30 min. Temaet er moderne jordbruk. Det settes av tid til kos og klapp med kalvene. Oppmøte på Bygdø Kongsgård. Praktisk info siste side.

JUL PÅ NORSK FOLKEMUSEUM

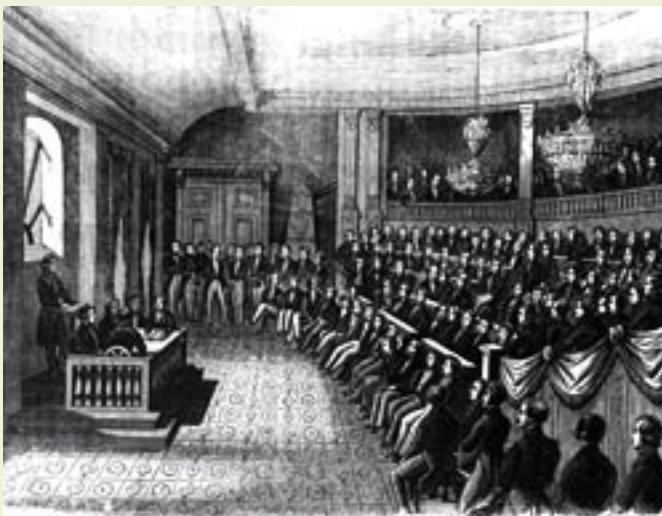

Vi minner om at Friluftsmuseet pyntes til jul i desember.

Vi tilbyr omvisning i juletradisjoner i uke 49, 50 og 51.

Program for førjulsomvisninger sendes skolene i oktober.

8.- 10.TRINN:

POLITIKK OG SAMFUNNSLIV:

1800-tallet var en tid preget av store omveltninger som innvirket på både politisk liv og samfunnsliv. I denne omvisningen legger vi turen innom Stortingssalen og Lagtingssalen fra 1814 til 1866. Vi legger vekt på politiske begivenheter i 1814. Ny teknologi og nye driftsformer i landbruket påvirket og forandret livsvilkårene for store grupper mennesker. "Det store hamskiftet" fikk store følger for bonden, familiens hans, tjenestefolket og husmennene, og ikke minst for utviklingen av en ny arbeiderklasse i forstedene rundt byene ved framveksten av industrien.

UNGDOMMELIG FLØRT:

Kunne man gifte seg med hvem man ville for 200 år siden? Og har det vært de samme "sjekkereglene" om man bodde i byen eller på landsbygda? Gjennom temaet "ungdommelig flørt" trekkes det inn flere sentrale deler ved samfunnsutviklingen på 1800-tallet. Denne utviklingen påvirket ungdommens omgangskrets, hvem de flørtet med, og ikke minst, hvem de kom til å gifte seg med.

I forhold til ungdom i dag kan det være lærerikt å se at fornuftsekteskap også har vært en del av tradisjonen her til lands. Eller at sjekking har vært noe vi har drevet med i alle fall i 200 år, og at det aller helst har vært lørdagskvelden som har vært den store sjekkedagen.

MENNESKE OG BOMILJØ:

Hvor mange sov i samme seng? Skiftet folk undertøy? Hvilke sykdommer var vanlig? Har matskikkene variert fra bygd til by? Denne omvisningen er en fortelling om sosiale og helsemessige forhold i Norge fra middelalderens Setesdal til 1800-tallets Kristiania. Vi tar for oss boligforhold, levekår, kjønnsroller, sykdommer og hygiene i by og bygd. Og sammenligner hvordan kjøkkenredskaper, tilvirkningsmåter og matvaner har forandret seg over tid og flyttet seg geografisk, og hvordan dette har virket inn på folks liv.

NASJONALROMANTIKKEN:

Omvisningen i Friluftsmuseet tar for seg dannelsen av "det norske", og vektlegger begrepene nasjonal identitet, fedrelandskjærlighet og nasjonalisme. Begrepene settes inn i en kulturhistorisk sammenheng. Vi kommer inn på hvordan de historiske hendelsene i 1814 og 1905 inspirerte malerkunst, arkitektur, folkekunst og folkediktning, samt påvirket folks dagligliv.

8.- 10.TRINN:

BYGDØ KONGSGÅRD: OM HUNDRE ÅR ER ALT TING GLEMT...:

Hvordan kan det ha seg at vi produserer mye mer kumelk i Norge i dag enn for hundre år siden, når vi har langt færre melkekyr? Og hvor lenge er det siden traktoren tok over for hesten på jordene? Gjennom omvisningen i fjøset og turen til stallen får elevene vite om endringer som har skjedd i melkeproduksjon og landbruket generelt det siste århundret. Mye av det vi tar for gitt i dag, var helt fremmed for mindre enn en mannsalder siden.

Vi tilbyr omvisning i fjøset og stallen hver tirsdag, onsdag eller torsdag. Kl 09.30-11.00 eller 11.00-

12.30. Varighet 1 time 30 min. Temaet er moderne jordbruk. Det settes av tid til kos og klapp med kalvene. Oppmøte på Bygdø Kongsgård. Praktisk info siste side.

ROM, STIL OG SMAK:

Mange av elevene i Oslo i dag bor i blokk eller leiegård. I leiegården fra Wesselsgate 15 fra 1865 vises hvordan mennesker har bodd i disse leilighetene fra slutten av 1800-tallet og til i dag. Gjennom tiden har romløsningen, stilen og smaken endret seg i takt med mote og ny teknologi. I omvisningen sammenligner boskikkens historie fra 1860 til i dag.

KOMMER VÅREN 2010 GRATIS TILBUD OM KULTURMINNER FOR 1.-10.TRINN

Bli med på oppdagelsesferd i Bygdøyskogen! Vi inviterer til en opplevelsrik utedag i denne delen av Norsk Folkemuseum. Bygdøyskogen gjemmer mange slags kulturminner, som stier, statuer, vekster og ruiner. Det er mange spennende og uventede fortellinger knyttet til dette. I løpet av denne dagen oppdager og erfarer elevene sammenhengen mellom natur og kultur, de er med på ulike aktiviteter og løser oppgaver tilpasset trinnene underveis.

Gruppen møter på Bygdø Kongsgård om morgenen. Tre grupper på tretti elever kan være i sving

parallelt. Som avslutning på dagen samler vi alle deltakerne og har kort oppsummering, før vi byr på en matbit ute i det fri.

Opplegget foregår ute og tilbys i uke 18 og 19 i 2010 og varer fra kl 10-13. Oppmøte på Bygdø Kongsgård. Maks antall pr gruppe 30 elever. Maks tre parallelle grupper pr dag.

Norsk Folkemuseum tilbyr opplegget gratis gjennom Den kulturelle skolesekken.

PRAKTISK INFORMASJON

BESTILLING

22 12 37 27 (mandag-fredag kl. 9-15)

undervisning@norskfolkemuseum.no

Bestill i god tid før besøket.

For øvrig informasjon, se museets hjemmeside:

www.norskfolkemuseum.no

Våre omvisninger varer i 45 min.

hvis ikke annet er oppgitt

PRISER

25 kr. per elev (entré og omvisning)

3 gratis lærere per gruppe (maks. 30 elever).

Flere omvisninger: 200 kr. per gruppe utover den første omvisningen.

Karding og spinning: 20 kr. per elev i tillegg.

Ved ankomst museet skal lærer henvende seg til Besøkscenteret. Omviser møter gruppen inne på Torget.

KAFÉ

Kafeén Arkadia ligger ved inngangen til museet. Her selges smørbrød og kaker, is og brus.

MATPAKKEROM

Karterudbygningen fra 1750 står åpen året rundt.

Her kan elevene spise medbrakt matpakke.

På Bygdø Kongsgård er det eget matpakkerom.

MUSEUMSBUTIKKEN

I Museumsbutikken selges norske husflid- og håndverksprodukter, souvernirer, bøker og postkort. Utenom turistsesongen selges det også gammeldags sukkertøy fra Kolonialen.

TRANSPORT

	Folkemuseet
	Kongsgården
	Dronningen

Ferge 91 seiler fra Rådhuskaia i sommersesongen (fra april og ut september). Fra Dronningen tar det 10 min. å gå til museet.

BYGDØ KONGSGÅRD:

Ved omvisning på Bygdø Kongsgård er det oppmøte på tunet foran fjøset. Av hygieniske årsaker er det viktig at:

- Elevene har på seg sko og klær som kan vaskes etter besøket.
- Elevene ikke har vært i utlandet 48 timer før de besøker Bygdø Kongsgård.
- De besøkende vasker hendene etter å ha klappet og kost med dyrene, og før de skal spise.

Entré kr. 25,- pr barn faktureres skolen i etterkant av besøket.

Til besøket på Bygdø Kongsgård er det utviklet et forslag til for- og etterarbeid.

Kongsgårdspillet er beregnet på 1.-10. trinn, og kan lastes ned fra vår hjemmeside:

www.norskfolkemuseum.no/no/Malgruppe-Innganger/For-skolen/Bygdø-Kongsgård/Oppgaver/

NORSK FOLKEMUSEUM